

Eläinten, alkioiden ja sukusolujen sisämarkkinakaupan valvonta 2017

Evira/820/0411/2018

Eviran raportti
Hyväksymispäivä XX.5.2018

Eläinten terveys ja hyvinvointi -yksikkö

Hyväksyjä Terhi Laaksonen

Esittelijä Virva Valle, Jaana Vuolle

Lisätietoja Virva Valle, Jaana Vuolle

Sisällysluettelo

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA	4
2 VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN	4
3 SUOMEN JA MUIDEN EU:N JÄSENMAIDEN VÄLILLÄ SIIRRETYT ELÄIMET, SUKUSOLUT JA ALKIOT.....	5
4 TOIMINNAN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS	7
4.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys siirroissa Suomeen	7
4.2 Todetut puutteet ja niiden yleisyys siirroissa Suomesta	8
4.3 Puutteiden analyysi.....	8
4.3.1 Puutteiden esiintyminen	8
4.3.2 Puutteista aiheutuvat riskit	8
4.3.3 Puutteiden syyt.....	9
5 AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE	9
6 ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET	9
6.1 Toimijoiden ja viranomaisten säädösten tuntemuksen varmistaminen.....	9
6.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen	9
6.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet	10
7 TOIMINNAN RESURSSIT	10
8 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN TOIMINTAAN	10

1 ARVIO VALVONNAN VAIKUTTAVUUDEN TOTEUTUMISESTA

Sisämarkkinoilla tapahtuvissa eläinten, alkioiden ja sukusolujen siirroissa lähettäjä sekä lähettävän jäsenvaltion viranomaiset ovat vastuussa siitä, että lähetys täyttää Euroopan unionin lainsäädännön vaatimukset. Tällaisten siirtojen vastaanottaja on ensisijaisesti vastuussa saapuneen lähetyksen tarkastamisesta. Suomessa vastaanottajan on otettava yhteys kunnaneläinlääkäriin, jos lähetys ei täytä lainsäädännön vaatimuksia tai eläimet ovat sairaita. Vastaanottavan jäsenvaltion viranomaiset voivat tarkastaa lähetyksiä pistokokeina tai jos on epäily, että lähetys ei täytä sisämarkkinakaupan vaatimuksia.

Sisämarkkinakaupan valvonnan tavoitteet toteutuivat vuonna 2017. Suomessa ei havaittu uusia saapuneiden eläinten, alkioiden tai sukusolujen mukana tulleita vastustettavia eläintauteja. Suomessa todettiin ensimmäisen kerran lohikaloiden tarttuvaa IHN-tautia, jonka alkuperää ei ole pystytty jäljittämään. IHN-tartunnalle alttiiden tai vektoreina toimivien vesiviljelykalojen ja -mädin siirtoja muihin jäsenvaltioihin rajoitettiin IHN-taudin vuoksi. Toimijoita rekisteröitiin ja heitä ohjeistettiin sisämarkkinatuonnin tai -viennin vaatimuksista ja tarkastuksista. Rekisteröintien yhteydessä paikallisille virkaeläinlääkäreille lähetettiin ohjeistukset tarvittavista tarkastuksista.

Eläinten, alkioiden ja sukusolujen siirrot Suomesta toisiin jäsenvaltioihin (sisämarkkinavienti) laskivat hieman verrattuna edelliseen vuoteen 2016. Kunnaneläinlääkärit tarkastivat kaikki lähetykset, jotka edellyttävät terveystodistusta. Määränpäämaissa tehdyt tarkastukset osoittivat, että lähetykset täyttivät pääsääntöisesti lainsäädännön vaatimukset. Suomesta siirrettiin ensi kertaa naudanspermaa naudanspermarastosta toisiin jäsenmaihiin, kun aiemmin siirrot ovat tapahtuneet sonni-asemalta.

Eläinten, alkioiden ja sukusolujen siirtoja Suomeen (sisämarkkinatuonti) oli hieman enemmän kuin edellisenä vuonna 2016. Suomeen siirrettiin ensi kertaa lampaan alkioita. Lampaan ja vuohen spermaa siirrettiin Suomeen aiempia vuosia enemmän. Suomeen siirrettyjen erien tarkastuksia raportoitiin TRACES (Trade Control and Expert System) -järjestelmään enemmän kuin edellisenä vuonna. Virkaeläinlääkärit eivät raportoi kaikkia tarkastuksia TRACES-järjestelmään. Ohjeistusta ja koulutusta on tältä osin lisätty ja tähän tullaan jatkossakin panostamaan. TRACES on internetpohjainen Euroopan komission ylläpitämä järjestelmä, joka on kehitetty varmentamaan eläinten ja eläintuotteiden jäljitettävyyttä ja valvonta niin jäsenvaltioiden välisissä siirroissa kuin tuonnissa EU:n ulkopuolisista maista.

Sisämarkkinakaupan valvonnan voidaan kokonaisuutena katsoa onnistuneen hyvin. Merkittävimmän ongelman muodostavat sääntöjen vastaiset lemmikkieläinten, hevosten ja harrastesiipikarjan siirrot, joihin on vaikea puuttua valvonnan keinoin, sillä sisämarkkinakaupassa tarkastukset tehdään määräpaikassa, ei valtakunnanrajalla. Hevosten laittomat siirrot paljastuvat silloin kun niitä ollaan rekisteröimässä Suomessa. Harrastesiipikarjaa siirretään Suomeen osittain noudattamatta lainsäädännön vaatimuksia.

Toimivaltaisten viranomaisten ja Eviran välinen yhteistyö oli runsasta erityisesti laittomien siirtojen selvittelyssä. Tulli tai poliisi toimi osallisena osassa tapauksissa. Viranomaisten välisessä yhteistyössä ja ohjauksessa kohdistettiin painopistettä niihin siirtoihin, joissa arvioitiin olevan merkittävä eläintautiriski. Sisämarkkinakaupan valvonnan kattavuuden kulmakivi oli ja tulee olemaan viranomaisten resurssien riittävyys.

2 VALVONTASUUNNITELMAN TOTEUTUMINEN

Suomeen siirretyt eläimet, alkioita ja sukusolut tarkastetaan valvontasuunnitelman mukaisesti riskiperusteisena otantana. Virkaeläinlääkäreiden tarkastamien erien tarkastusten raportointi tapahtuu TRACES-järjestelmään.

TRACES-järjestelmän raportointiin perustuen viranomaiset tarkastivat Suomeen siirretyistä 3 801 erästä 93 erää, mikä on suurempi määrä kuin edellisenä vuonna. Tehdyistä tarkastuksista suurin

osa, 85 tarkastusta kohdistui eläinten siirtoihin, joissa eläintautien leviämisen riski on suurempi verrattuna esim. sukusolujen siirtoihin, jotka ovat lähtöisin hyväksytyiltä spermankeräysasemilta. Kaikkia tarkastuksia ei ole raportoitu TRACES-järjestelmään.

Sekä Eviran ylitarkastajat että läänin- että kunnaneläinlääkärit seurasivat Suomeen saapuneiden lähetysten terveystodistuksia TRACES-järjestelmän kautta. Terveystodistusten seurannan avulla varmistetaan, että sisämarkkinakaupan toimijat ovat rekisteröityneet lainsäädännön edellyttämällä tavalla sisämarkkinakaupan toimijoiksi ja että todistuksissa olevat eläinten terveyttä koskevat vaakuudet on todistettu lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Puutteellisiin terveystodistuksiin reagoitiin, mahdollisuuksien mukaan jo ennen lähetyksen saapumista Suomeen, pyytämällä todistuksen varmentaneelta virkaeläinlääkäriltä lisätietoja ja mahdollista korjausta todistukseen. Tuotantoeläinten ja sukusolujen tuonneissa toimijat noudattivat yleensä myös ETT ry:n ohjeita, mikä vähentää eläintautien leviämisen riskiä Suomeen.

Aluehallintovirastot tarkastivat pistokokeina jäsenmaiden välillä siirrettävien lemmikkieläinten asiakirjoja ja tunnistusmerkintöjä. ESAVI järjesti yhden tarkastustapahtuman Helsingin satamassa, LSAVI kymmenen Turun satamassa ja kaksi Naantalın satamassa, LAVI yhden ja LSSAVI kaksi Vaasan satamassa ja kaksi lentokentällä. Tehovalvonnoissa yleisin havaittu rikkomus oli koirilta puuttuva loislääkitys ja niiden tulokset tukevat käsitystä, että siirtovaatimuksista tiedottaminen on edelleen tärkeää. ESAVI tarkasti Hangon satamassa yhdellä tarkastuksella 4 Suomesta Viroon matkalla ollutta sikojen kuljetusajoneuvoa ja niissä olleet yhteensä 480 sikaa. Tarkastuksessa ei todettu puutteita.

Suomesta toisiin jäsenvaltioihin siirrettiin kaikkiaan 1 135 lähetystä, joista 470 lähetykselle raportoitiin TRACES-järjestelmässä tarkastus määräpaikassa. Tarkastusten suuri osuus johtuu siitä, että Suomesta siirrettiin teurassikoja Viroon ja EU-lainsäädännön mukaan kaikki teuraseläinlähetykset on virkaeläinlääkärin tarkastettava määränpäänä olevassa teurastamossa. Näissä teurassikojen tarkastuksissa todettiin yksi asiakirjaongelma, joka korjattiin. Muiden Suomesta siirrettyjen erien osalta raportoitiin yksi puute määräpaikan osoitetiedossa. Määräpaikka korjattiin oikeaksi. Muuten ei raportoitu tarkastuksissa havaittuja puutteita Suomesta siirretyissä erissä.

3 SUOMEN JA MUIDEN EU:N JÄSENMAIDEN VÄLILLÄ SIIRRETYT ELÄIMET, SUKUSOLUT JA ALKIOT

TRACES-järjestelmässä laaditaan ja virkaeläinlääkäri varmentaa viralliset terveystodistukset, silloin kun edellytyksenä on, että virkaeläinlääkäri tarkastaa ennen siirtoa lähetettävät eläimet, sukusolut tai alkiot. Järjestelmässä myös laaditaan ja virkaeläinlääkäri varmentaa ilmoitukset sellaisten eläinten ja sukusolujen siirroista, joissa edellytyksenä on pelkästään siirtoilmoituksen tekeminen.

TRACES-järjestelmän tilastointityökalut mahdollistavat tilastojen laatimisen järjestelmässä laadituista sisämarkkinakaupan terveystodistuksista ja siirtoilmoituksista.

Kaikkien eläinlajien osalta alla olevat tilastot eivät ole kattavia, sillä näiden osalta lainsäädäntö ei aina edellytä terveystodistuksen laatimista TRACES-järjestelmässä.

- Hevoseläinten osalta tilastoista puuttuvat sellaisten rekisteröityjen hevosten siirrot, joiden terveystodistusta ei ole laadittu TRACES-järjestelmässä sekä sellaisten pohjoismaiden välillä kilpailuihin osallistuneiden hevosten siirrot, joissa ei edellytetä terveystodistusta.
- Lemmikkieläiminä siirrettävät koirat ja kissat voivat puolestaan matkustaa omistajan mukana pelkästään lemmikkieläinpassilla ilman terveystodistusta.
- Joidenkin eläinlajien siirroissa lainsäädäntö edellyttää vain omistajan antamaa vakuutusta, jota ei tehdä järjestelmässä (turkiseläimet, lemmikkilinnut, jäniseläimet)
- Joidenkin eläinlajien siirroissa lainsäädäntö ei edellytä eläinten terveyttä koskevaa todistusta tai vakuutusta (esim. jyräjät)

Vuoden 2017 aikana TRACES-järjestelmään rekisteröitiin kaikkiaan 1 135 siirtoa, joissa alkuperäpaikka oli Suomessa ja määräpaikka toisessa jäsenvaltiossa. Taulukossa 1 on esitetty eläinlajeittain nämä siirrot.

Taulukko 1. Vuonna 2017 Suomesta toisiin jäsenvaltioihin siirrettyjen erien sekä eläinten, siitosmunien ja alkioiden lukumäärä, sperma-annosten määrä ja mädin ja maidin osalta kilomäärä

Laji	Määränpämaa	Lähetettyjen erien lkm	Lähetettyjen eläinten, sperma-annosten tai alkioiden lkm tai mädin ja maidin määrä kg
Naudat	DE, DK, GB, EE, PL	35	230
Naudan sperma	CL, DK, EE, FR, GB, NO, SE	125	221 134
Naudan alkiot	SE	1	53
Siat	DE, EE, TH	413	41 458
Sian sperma	CH	1	20
Lampaat		0	0
Vuohet	FR, PT	1	7
Siipikarja, untuvikot	EE	45	2 764 200
Siipikarja, siitosmunat	EE, NL	11	618 129
Siipikarja, kanat	BE	1	10
Vesiviljelyeläimet, kalat	EE, SE	3	4 175
Vesiviljelyeläimet, hedelmöitetty mäti ja maiti	AT, CZ, DE, IT, PL, SE	16	308 kg
Hevoset	AT, BE, BG, CH, DE, DK, EE, ES, FR, GB, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, NO, PL, PT, SE, SK	434	507
Hevososen sperma	DK, GB, SE, SI	6	465
Teurasporot	SE	3	493
Muut porot	GB	3	50
Turkiseläimet	EE, NO, PL, SE	26	1 358
Eläintarhaeläimet			
- Kädelliset	GB	1	9
- Märehtijät	SE, FR	3	6
Koirat, kaupallinen siirto	ES, GB	3	3
Kissat, kaupallinen siirto	GB	1	2
Kamelieläimet		0	0
Sirkuseläimet	DE, DK	3	15

Vuoden 2017 aikana TRACES-järjestelmään rekisteröitiin kaikkiaan 3 578 siirtoa, joissa määräpaikka oli Suomessa ja alkuperäpaikka toisessa jäsenvaltiossa. Taulukossa 2 on esitetty eläinlajeittain nämä siirrot. Taulukossa ei ole mukana sellaisten elintarvikkeiden siirtoja, jotka edellyttävät terveystodistusta, johtuen EU:n antamasta suojapäätöksestä alkuperäalueella esiintyvän eläintautiepidemian vuoksi.

Taulukko 2. Vuonna 2017 Suomeen toisista jäsenvaltioista siirrettyjen erien sekä eläinten, siitosmunien ja alkioiden lukumäärä, sperma-annosten määrä ja mädin ja maidin osalta kilomäärä

Laji	Alkuperämaa	Saapuneiden erien lkm	Saapuneiden eläinten, sperma-annosten tai alkioiden lkm tai mädin ja maidin määrä kg
Naudat	DE, SE	7	23
Naudan sperma	CH, DE, DK, ES, FR, GB, NL, NO, SE	197	637 228

Naudan alkiot	DE, DK, FR, NL,	16	160
Siat	NO, DK, SE	10	233
Sian sperma	NO	58	1077
Lampaat	EE, SE	2	7
Lampaan sperma	SE	2	299
Lampaan alkiot	SE	1	56
Vuohet	SE	2	6
Vuohen sperma	FR	2	150
Siipikarja, untuvikot (kana, kalkkuna ja ankka)	DE, GB, NL, SE	62	802 619
Siipikarja, siitosmunat (kana ja fasaani)	BE, DK, FR, SE	155	7 090 779
Vesiviljelyeläimet, kalat	DK	72	553 356
Vesiviljelyeläimet, hedelmöitetty mäti ja maiti	DK, SE	11	612 kg
Mehiläiset	AT, CY, CZ, DE, EE, IT, LV, MT, SI, SK	43	4 258
Kimalaiset	BE, NL	212	12 207
Hevoset	AT, BE, BG, DE, DK, EE, ES, FR, GB, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, NO, PL, PT, SE, SI, SK	1 460	1 797
Hevosen sperma	BE, DE, DK, ES, FR, GB, IT, NL, SE	503	3 870
Teurasporot	SE	18	1 018
Muut porot		0	0
Turkiseläimet	NO, DK	11	3 593
Eläintarhaeläimet			
- Kädelliset		0	0
- Märehtijät	CZ, GB, SE, SK,	6	10
Koirat, kaupallinen siirto	BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FR, GB, GR, HR, HU, IE, IT, LT, LV, NO, PL, RO, SK	712	2 379
Kissat, kaupallinen siirto	CY, EE, LT, RO	13	32
Kamelieläimet		0	0
Sirkuseläimet	DE, DK	3	16

4 TOIMINNAN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS

Suurin osa toimijoista on vakiintuneita ja toiminta täyttää lainsäädännön vaatimukset.

4.1 Todetut puutteet ja niiden yleisyys siirroissa Suomeen

Tulli pysäytti yhden erän undulaatteja, kun lintuja (63 kpl) yritettiin salakuljettaa Suomeen Virosta. Osa oli jo kuolleita ja loput linnuista lopetettiin.

18 tapauksessa toisista EU-maista siirretyt hevoset eivät täyttäneet vaatimuksia. Näillä hevosilla havaittiin puutteita tunnistusasiakirjoissa tai niillä ei ollut vaadittua terveystodistusta. Tunnistusasiakirjat olivat joko väärennetyjä tai niiden tiedot eivät vastanneet kyseessä olevaa hevosta.

14:ltä laittomasti Suomeen siirretyltä hevoselta otettiin näytteet tiettyjen vastustettavien eläintautien osalta ja kaikki testitulokset olivat negatiivisia. 4 hevosta palautettiin lähtömaihin. Virkaeläinlääkärit ryhtyivät tarvittaviin toimenpiteisiin, kun puutteita havaittiin.

228 tapauksessa toisista EU-maista lemmikkieläiminä siirretyt koirat ja kissat eivät täyttäneet vaatimuksia. Kissoilta ja koirilta puuttui lemmikkieläinpassi tai esim. voimassa oleva raivotautirokotus. Näistä koirista ja kissoista suurin osa asetettiin eristykseen, osa palautettiin lähtömaahan ja muutamia jouduttiin lopettamaan. Tapauksissa, joissa ekinokokkilääkitys puuttui, koirat madotettiin ja ohjeistettiin omistajaa koiran lähipäivien hoidosta. Koirien ja kissojen kaupallisissa siirroissa puolestaan oli muutama yksittäinen tapaus, jossa toimija oli laiminlyönyt tuojan velvollisuuksia.

Suomalaiset toimijat eivät kaikilta osin toimineet lainsäädännön edellyttämällä tavalla ja raportoineet virkaeläinlääkäreille terveystodistuksissa todetuista puutteista. Todetuista rikkeistä (todistus puutteellinen, rekisteröiminen puuttunut jne.) ei pidetty erillistä tilastoa.

4.2 Todetut puutteet ja niiden yleisyys siirroissa Suomesta

Suomesta toisiin jäsenvaltioihin siirretyissä eläimissä ei raportoitu eläinten terveyteen liittyviä puutteita. Yhden Viroon siirretyn sikaerän osalta erän mukaan tulostettiin vahingossa kaksi samaa terveystodistusta, jolloin yhden erän osalta paperinen terveystodistus ja reittisuunnitelma puuttuivat. Asia selvitettiin Viron ja Suomen viranomaisten välillä ja asiakirjat täydennettiin mahdollisimman nopeasti ja erät pystyttiin tämän jälkeen hyväksymään.

4.3 Puutteiden analyysi

4.3.1 Puutteiden esiintyminen

TRACES-järjestelmässä laadituissa terveystodistuksissa esiintyy jonkin verran puutteita niin todistuksen osassa I eli lähetystä koskeissa tiedoissa kuin myös osassa II eli eläinten terveyttä koskevassa vakuutuksessa. Useimmiten kyseessä on todistuksen laatijan taitamattomuus todistuksen laatimisessa. TRACES-järjestelmässä tällaiset virheet voidaan korjata laatimalla todistuksesta korvaava todistus.

Siirroissa Suomeen eniten määräysten vastaisia siirtoja on lemmikkieläinten ja hevosten siirroissa. Näistä tapauksista tehdään hallintopäätöksiä vuosittain useita kymmeniä. On todennäköistä, että kaikki määräysten vastaiset siirrot eivät tule viranomaisten tietoon. Tullilla ei ole toimivaltuuksia tarkastaa EU:n sisällä siirtyviä eläimiä ja niiden asiakirjoja kuin selkeissä rikosepäilyissä. Lemmikkieläinten, siipikarjan ja hevosten kohdalla on tavattu myös eläinten ammattimaista salakuljetusta. Tällaisissa tapauksissa virkaeläinlääkärit ovat tehneet toimijoista tutkintapyyntöjä poliisille. Vuonna 2017 Eviran tietoon ei ole tullut sellaisia siirtoja Suomesta, joissa lähetykselle ei olisi tehty terveystodistusta.

4.3.2 Puutteista aiheutuvat riskit

Tuotantoeläinten (naudat, siat, lampaat, vuohet, siipikarja, siitosmunat, mehiläiset, kimalaiset ja vesiviljelyeläimet) siirtojen mukana mahdollisesti tulevat tarttuvat taudit aiheuttaisivat tuotannon menetyksiä ja eläimiä jouduttaisiin ehkä lopettamaan tartunnan johdosta.

Koirien ja kissojen määräystenvastaiset siirrot voivat aiheuttaa riskin kansanterveydelle. Sekä raivotauti että myyräekinokokkoosi ovat zoonooseja. Raivotauti voi olla tartunnan saaneessa eläimessä piilevänä kuukausia ja ekinokokkoosi ei aiheuta tartunnan saaneelle koiralle lainkaan oireita.

Hevoseläinten määräystenvastaiset siirrot voivat aiheuttaa vastustettavien tautien leviämistä. Viime vuosina on todettu hevosten näivetystautia runsaasti Romaniassa ja satunnaisia tautitapauksia todetaan muissa EU:n jäsenvaltioissa.

Uusien tarttuvien eläintautien tulo Suomeen estäisi tai rajoittaisi elintarvikkeiden vientiä.

4.3.3 Puutteiden syyt

Toimijat eivät aina ole tietoisia eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden siirtojen vaatimuksista tai toimijat ovat välinpitämättömiä noudattamaan niitä. Usein määräystenvastaisten siirtojen syynä ovat taloudellisen edun saaminen hankkimalla edullisemmin eläimet, alkioet ja sukusolut alemman hintatason maista. Varsinkin lemmikkieläinten osalta motiivina hankkia eläin ulkomailta on huonoissa olosuhteissa olevien eläinten ns. pelastustoiminta ja tällöin ei tiedosteta toiminnan aiheuttamaa riskiä muiden eläinten sekä ihmisten terveydelle.

Lemmikkieläinkaupassa, mutta myös harrastesiipikarjan ja hevosten kaupassa esiintyy ammatti- maista eläinvälitystä. Eläinkauppaa käydään entistä enemmän internetissä.

Terveystodistuksissa todettuihin puutteisiin oli useimmiten syynä lähettävän maan virkaeläinlääkärin tekemät virheet terveystodistuksen laatimisessa.

5 AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE

Komission tarkastusvirasto – Directorate on Health and Food Audits and Analysis (aiemmin FVO) ei auditoinut Suomen sisämarkkinakaupan valvontaa vuonna 2017.

6 ENNALTAEHKÄISEVÄT JA KORJAAVAT TOIMENPITEET

6.1 Toimijoiden ja viranomaisten säädösten tuntemuksen varmistaminen

Toimijoille tehtyjä ohjeita päivitetään ja kehitetään jatkuvasti (taulukko 5). Sidosryhmien (esim. ETT r.y.) kanssa järjestettiin kokouksia, joissa käsiteltiin lainsäädännön vaatimuksia. Eläinten, alkioiden ja sukusolujen sisämarkkinakauppaa koskevia Eviran internetsivuja on kehitetty.

Virkaeläinlääkäreitä koulutettiin ja ohjeistettiin sekä heille tiedotettiin valvonnassa havaituista puutteista, jotta he osaavat paremmin ohjeistaa ja valvoa toimijoita. Läänineläinlääkäreitä koulutettiin kahdesti vuodessa järjestettävillä AVI-Evira -neuvottelupäivillä Evirassa. Koulutuspäivillä käsiteltiin ajankohtaisia sisämarkkinakaupan valvontaan liittyviä asioita.

Tiedotusvälineille toimitettiin materiaalia eläinten, erityisesti lemmikkieläinten siirtoja koskevista vaatimuksista. Lemmikkieläinten ja hevosten siirroissa todetut ongelmat olivat esillä mediassa. Suomen lähialueilla esiintyvän afrikkalaisen sikaruton leviämiskaarasta tiedotettiin aktiivisesti niin eläintenpitäjiä kuin kuluttajia, sillä tauti ei leviä ainoastaan eläinten mukana vaan myös kuljetusajoneuvojen ja sioista saatavien elintarvikkeiden ja sivutuotteiden mukana.

Eläinlääketieteen opiskelijoita koulutettiin sisämarkkinakaupan edellytyksistä ja erityisesti lemmikkieläinasetuksen vaatimuksista lemmikkieläinten matkustamisessa ja TRACES-järjestelmän käytöstä.

6.2 Toimijoille annetut seuraamukset ja puutteiden korjaamistoimenpiteiden varmistaminen

Virkaeläinlääkärit tekivät ammattimaisesti lemmikkieläimiä tai hevosia salakuljettavista toimijoista tarvittaessa tutkintapyyntöjä poliisille.

6.3 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet

Eviran rekisteri sisämarkkinakaupan toimijoista on esillä Eviranetissä. Rekisterin tietoja pääsevät katsomaan kaikki virkaeläinlääkärit. Näin virkaeläinlääkäreillä on käytettävissään aina ajantasainen tieto alueensa sisämarkkinoilla toimivista toimijoista ilman, että heidän on pidettävä tiedoista omaa kirjanpitoaan. Rekisteri sisältää tiedot toimijoiden sähköposteista, mikä mahdollistaa nopealla aika-
taululla tiedottaa toimijoille mm. uudistetut ohjeet ja tietoa mahdollisesti todetuista eläintautiepidemioista.

Taulukko 5. Viranomaisille ja toimijoille annettu ohjeistus.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Ohjeet toimijoille									
- päivitytetyt, kpl	49	50	56	27	39	82	32	65	21
- uudet, kpl		1	6	0	7	2	0	8	11
Ohjeet viranomaisille	50								
- päivitytetyt, kpl		55	62	5	4	12	20	8	6
- uudet, kpl		1	6	4	7	4	3	1	3

7 TOIMINNAN RESURSSIT

Aluehallintovirastojen käytössä olevat resurssit on raportoitu yhteisesti kaiken eläinten terveyden valvonnan osalta ja julkaistaan eläinten terveyttä koskevassa valvontaraportissa. Lukuihin sisältyy esimerkiksi sisämarkkina- tai kolmasmaatuonnin valvontaa, eläinten merkinnän ja rekisteröinnin valvontaa AVI:ssä sekä mahdollisesti osittain sivutuotevalvontaa tekevien henkilöiden työpanosta varsinaisen eläinten terveyden valvonnan lisäksi. ESAVI on varoittanut, että laittoman tuonnin osalta resurssit eivät vastaa lisääntyvää työmäärää.

8 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN TOIMINTAAN

Lemmikkieläinasetuksen tuomat velvollisuudet aiheuttavat lisätyötä valvoville viranomaisille. Jäsenmaiden on suoritettava rajoillaan asiakirjojen ja tunnistusmerkintöjen tarkastuksia lemmikkieläimille. Tarkastuksia on tarkoitus jatkaa mutta mahdollisesti pienemmässä mittakaavassa.

Ainakin ESAVIN alueella vaatimusten vastaisesti siirrettyjen eläinten tapausten käsittely tulee lisääntymään. Tarkoitus on motivoida myös yksityiset eläinlääkärit ilmoittamaan aktiivisemmin havainnoistaan. Tiivistetään yhteistyötä eri viranomaistahojen kesken ja tapausten käsittelyprosessiin lisätään uusia organisaatioita esimerkiksi verohallinto ja syyttäjävirastot.

TRACESin hyödyntämistä valvonnassa painotetaan koulutuksessa.

Maakuntaudistus vaikuttaa myös TRACESin soveltamiseen Suomessa – uusi aluejako ja viranomaistoimijoiden rekisteröityminen järjestelmään on tehtävä.

TRACESin uusi teknologia (TNT) tulee käyttöön myös sisämarkkinakaupassa muutaman vuoden sisällä.

EU:n uuden eläintautisäännösten tuomiin muutoksiin valmistaudutaan ja delegoitujen asetusten valmisteluun osallistutaan.